

Câu 1 (8,0 điểm)

Viên Châu, một trà sư được các đệ tử hết lời ca ngợi trong việc lựa chọn bộ sưu tập trà: "Mọi thứ thế này ai mà chẳng thích. Rõ ràng là tiên sinh có khả năng thẩm mỹ hơn Lợi Hưu - Bộ sưu tập ấy cả ngàn người xem mới có lấy một người thích". Viên Châu buồn rầu nói: "Điều đó chỉ chứng tỏ rằng ta là một kẻ tâm thường phàm tục. Lợi Hưu dám chuồng những vật mà chỉ riêng một mình ông ấy thích, còn ta thì vô tình chiều theo ý thích của đa số. Sự thực, cả ngàn trà nhân mới có một người như Lợi Hưu".

(Dẫn theo Lê Đạt, *Đối thoại với đời và thơ*, NXB Trẻ, 2011, tr. 73)

Nếu được chọn, anh/chị muốn mình là Viên Châu hay Lợi Hưu?
→ Theo đời ý thích của bên thân.

Câu 2 (12,0 điểm)

Cảm nhận về đẹp ngôn ngữ trong đoạn thơ sau:

Sông Mã xa rồi Tây Tiến ơi!

Nhớ về rừng núi nhớ chơi vơi

Sài Khao sương lấp đoàn quân mỏi

Mường Lát hoa về trong đêm hơi

Đốc lên khúc khuỷu dốc thăm thẳm → trác

Heo hút cồn mây súng ngửi trời

Ngàn thước lên cao, ngàn thước xuống → trác

Nhà ai Pha Luông mưa xa khơi → búng

Anh bạn dãi dầu không bước nữa

Gục lên súng mũ bỏ quên đời!

Chiều chiều oai linh thác gầm thét

Đêm đêm Mường Hịch cọp trêu người

Nhớ ôi Tây Tiến cơm lên khói

Mai Châu mùa em thơm nếp xôi

(Tây Tiến, Quang Dũng, *Ngữ văn 12*, Tập một, NXB Giáo dục Việt Nam, 2016, tr. 88)

Từ đó, anh/chị hãy bàn về yêu cầu sáng tạo đối với ngôn ngữ trong thơ ca.

A. YÊU CẦU CHUNG

1. Có kiến thức văn học và xã hội đùng đắn, sâu rộng; kĩ năng làm văn tốt: bố cục rõ ràng, kết cấu chặt chẽ, diễn đạt trong sáng, giàu hình ảnh và gợi cảm, ít mắc lỗi về chính tả, ngữ pháp...

2. Đáp ứng yêu cầu đổi mới cách thức kiểm tra, đánh giá theo định hướng phát triển năng lực học sinh, hướng dẫn chấm chỉ nêu một số nội dung cơ bản, định tính chứ không định lượng. Giám khảo cần hết sức linh hoạt khi vận dụng hướng dẫn chấm, không chỉ đánh giá kiến thức và kĩ năng mà còn chú ý đến thái độ, cảm xúc của người viết, cần trọng và tinh tế đánh giá bài làm của thí sinh trong tình chính thể. Giám khảo cần khuyến khích những tìm tòi, sáng tạo riêng trong nội dung và hình thức bài làm, chấp nhận các kiến giải khác nhau, kể cả không có trong hướng dẫn chấm, miễn là hợp lí, có sức thuyết phục.

3. Tổng điểm của toàn bài là 20,0 điểm, cho lẻ đến 0,5 điểm. Hướng dẫn chấm chỉ cho điểm từng câu, từng ý, trên cơ sở đó giám khảo có thể thống nhất định ra các thang điểm cụ thể khác.

B. YÊU CẦU CỤ THỂ

Câu 1	Chọn mình là Viên Châu hay Lợi Hưu.	8,0
	<p>a. Đảm bảo cấu trúc bài văn nghị luận</p> <p>Mở bài nêu được vấn đề, Thân bài triển khai được vấn đề, Kết bài khái quát được vấn đề.</p>	0,5
	<p>b. Xác định đúng vấn đề nghị luận</p> <p>Chọn mình là Viên Châu hay Lợi Hưu.</p>	0,5
	<p>c. Triển khai vấn đề cần nghị luận</p> <p>Thí sinh có thể triển khai vấn đề nghị luận theo nhiều cách nhưng phải làm rõ vấn đề. Có thể triển khai theo hướng:</p> <p>* Giải thích:</p> <p>- Viên Châu là người có sở thích, quan điểm thẩm mỹ giống như nhiều người, chiều theo ý thích của đa số.</p> <p>- Lợi Hưu là người có sở thích, quan điểm thẩm mỹ riêng và dám khác biệt, do đó cũng là người hiếm gặp, cả ngàn người mới có một.</p> <p>Câu chuyện đặt ra vấn đề chiều theo ý thích của đa số hay dám sống là chính mình, chấp nhận sự khác biệt.</p> <p>* Thí sinh trình bày lựa chọn của bản thân, miễn là có sự lí giải phù hợp, thuyết phục.</p> <p>- Chọn Viên Châu:</p> <p>+ Dễ được người khác chấp nhận, đồng thuận, thậm chí là ca ngợi.</p> <p>+ An toàn, yên ổn, không bị ghét bỏ, hiểu nhầm, xa lánh...</p> <p>- Chọn Lợi Hưu:</p>	1,0

	<p>+ Sống bản lĩnh, dám đi ngược đám đông, chống lại nỗi sợ phải khác người để phát buy tối đa cái tôi, bảo lưu chủ kiến của cá nhân, từ đó sống đúng cá tính, năng lực, đam mê của bản thân.</p> <p>+ Chống lại sự trì trệ của thói quen, của tâm lý thích yên ổn, sợ cái mới, ngại thay đổi.</p> <p>+ Dám khác biệt mới có thể tạo ra những cá nhân xuất sắc. Đó là phẩm chất của các nhà khoa học, các nhà phát minh, những nghệ sĩ, những tài năng, nhân cách lớn...</p> <p><i>* Bàn bạc mở rộng:</i></p> <p>- Sống như Viên Châu có thể không phát huy được cá tính, không tạo được những giá trị kiệt xuất. Tuy nhiên, sống như Lợi Hưu cũng phải chấp nhận đối mặt với dư luận, định kiến, chấp nhận sự cô đơn, thậm chí chịu đựng sự xa lánh, ruồng bỏ, tẩy chay...</p> <p>- Dù sống như Viên Châu hay Lợi Hưu, con người đều cần:</p> <p>+ Tự chọn lựa lối sống và nghiêm túc với sự chọn lựa ấy.</p> <p>+ Có thái độ cầu thị, biết khắc phục những những khiếm khuyết, thiếu sót trong lối sống của chính mình để hài hoà giữa sống cho riêng mình và sống vì đa số.</p> <p>+ Tránh mù quáng chạy theo đám đông nhưng cũng tránh lối sống cá nhân, dị biệt, cực đoan.</p> <p>Hướng dẫn chấm:</p> <p>- Lập luận chặt chẽ, thuyết phục: lí lẽ xác đáng, dẫn chứng tiêu biểu, phù hợp; kết hợp nhuần nhuyễn giữa lí lẽ và dẫn chứng (5,0 – 6,0 điểm).</p> <p>- Lập luận chưa thật chặt chẽ, thuyết phục: lí lẽ xác đáng nhưng không có dẫn chứng hoặc dẫn chứng không tiêu biểu (3,0 – 4,0 điểm).</p> <p>- Lập luận không chặt chẽ, thiếu thuyết phục: lí lẽ không xác đáng, không liên quan mật thiết đến vấn đề nghị luận, không có dẫn chứng hoặc dẫn chứng không phù hợp (1,0 – 2,0 điểm).</p>	1,0
	<p>d. Chính tả ngữ pháp</p> <p>Đảm bảo chuẩn chính tả, ngữ pháp tiếng Việt.</p> <p>Hướng dẫn chấm:</p> <p>- Không cho điểm nếu bài làm có quá nhiều lỗi chính tả, ngữ pháp.</p>	0,5
	<p>c. Sáng tạo</p> <p>Thể hiện những suy nghĩ sâu sắc về vấn đề cần nghị luận, có cách diễn đạt mới mẻ.</p> <p>Hướng dẫn chấm:</p> <p>Học sinh huy động được kiến thức và trải nghiệm của bản thân để bàn luận; có cách nhìn riêng, mới mẻ về vấn đề nghị luận; có sáng tạo trong viết câu, dựng đoạn; lời văn có giọng điệu, hình ảnh...</p> <p>- Đáp ứng được 2 yêu cầu trở lên: 0,5 điểm.</p> <p>- Đáp ứng được 1 yêu cầu: 0,25 điểm.</p>	0,5
<p>Câu 2</p>	<p>Cảm nhận về đẹp ngôn ngữ trong đoạn thơ, từ đó bàn về yêu cầu sáng tạo đối với ngôn ngữ trong thơ ca.</p>	12,0
	<p>a. Đảm bảo cấu trúc bài nghị luận</p>	0,5

Mỗi bài nếu được vấn đề, Thân bài triển khai được vấn đề, Kết bài khái quát được vấn đề.

b. Xác định đúng vấn đề nghị luận

- Về đẹp ngôn ngữ trong đoạn thơ.
- Yêu cầu sáng tạo đối với ngôn ngữ trong thơ ca.

0,5

Hướng dẫn chấm:

- Học sinh xác định đúng vấn đề cần nghị luận: 0,5 điểm.
- Học sinh xác định chưa đầy đủ vấn đề nghị luận: 0,25 điểm.

c. Triển khai vấn đề cần nghị luận thành các luận điểm

Thí sinh có thể triển khai theo nhiều cách, nhưng cần vận dụng tốt các thao tác lập luận, kết hợp chặt chẽ giữa lý lẽ và dẫn chứng; đảm bảo các yêu cầu cơ bản sau:

0,5

* Giới thiệu tác giả, tác phẩm, đoạn trích

* Về đẹp ngôn ngữ trong đoạn thơ:

- Ngôn ngữ giàu tính tạo hình:

+ Sử dụng nhiều từ ngữ chỉ địa danh gợi mở không gian Tây Bắc mang vẻ đẹp xứ lạ, phương xa.

+ Sử dụng các từ ngữ tương phản về ý nghĩa, tính chất, cách ngắt nhịp, thanh điệu... để tái hiện vẻ đẹp hiem trở, dữ dội mà nên thơ, âm áp nghĩa tình của thiên nhiên và con người Tây Bắc.

+ Sử dụng hiệu quả hệ thống từ láy chất tượng hình: *chơi vui, khúc khuỷu, thăm thẳm, heo hút, dãi dàu...*; các từ láy *chiều chiều, đêm đêm* gợi mở những không gian, thời gian đặc biệt của Tây Bắc lúc chiều xuống, đêm về.

- Ngôn ngữ thơ giàu nhạc tính:

+ Sử dụng phép tương phản thanh điệu giữa các dòng thơ tạo hiệu ứng mạnh về cảm giác.

+ Thể thơ 7 chữ, nhịp thơ linh hoạt, giọng điệu thơ khi mạnh mẽ, dữ dội, khi êm ái, nhẹ nhàng...

- Ngôn ngữ thơ giàu cảm xúc: tiếng gọi mở đầu và kết thúc đoạn thơ, điệp ngữ *nhớ, cụm từ xa rồi, nhớ chơi vui...* thể hiện nỗi nhớ trào dâng, da diết.

- Các kết hợp từ lạ: *sương lấp đoàn quân mỏi, hoa về trong đêm hơi, dốc thăm thẳm, mưa xa khơi, thác gầm thét, Mai Châu mùa em...*; cách diễn đạt mang đậm chất lính: *súng người trời, bỏ quên đời...* thể hiện những cảm nhận độc đáo của Quang Dũng.

Đánh giá:

+ Ngôn ngữ thơ đã góp phần tái hiện bức tranh thiên nhiên Tây Bắc vừa hiem trở, dữ dội, bí ẩn vừa nên thơ, con người Tây Bắc âm áp nghĩa tình, người lính Tây Tiến lãng mạn, kiêu dũng; qua đó, thể hiện sự gắn bó sâu nặng của Quang Dũng với mảnh đất này.

+ Ngôn ngữ trong đoạn thơ mang dấu ấn sáng tạo riêng, thể hiện sự tài hoa, lãng mạn của hồn thơ Quang Dũng, góp phần tạo nên nét độc đáo cho bài thơ trong thơ ca kháng chiến.

5,0

	<p>Hướng dẫn chấm:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Học sinh phân tích đầy đủ, sâu sắc: 6,0 - 5,0 điểm - Học sinh phân tích chưa đầy đủ hoặc chưa sâu sắc: 4,0 - 3,0 điểm - Học sinh phân tích chung chung, chưa rõ các biểu hiện: 2,0 điểm - Học sinh phân tích sơ lược, không rõ các biểu hiện: 1,0 điểm 	
	<p>* Bàn về yêu cầu sáng tạo ngôn ngữ trong thơ ca</p> <ul style="list-style-type: none"> - Sáng tạo ngôn ngữ thơ ca thể hiện ở: sử dụng đặc địa, linh hoạt các yếu tố ngôn ngữ, thủ pháp lạ hoá - đặt các từ quen trong những bối cảnh ngôn ngữ lạ khiến từ ngữ phát ra những nghĩa mới; tạo ra các từ, ngữ mới... - Sáng tạo ngôn ngữ là yêu cầu cần thiết đối với các nhà thơ + Văn chương là lĩnh vực của sự sáng tạo, vì vậy sáng tạo ngôn ngữ là yêu cầu tất yếu của nhà văn, nhà thơ. + Thơ ca lấy ngôn từ làm chất liệu, ngôn từ thơ ca là ngôn ngữ mang tính nghệ thuật nên nhà thơ cần đặc biệt kì công sáng tạo chữ nghĩa. + Sáng tạo ngôn ngữ đem đến sức hấp dẫn cho tác phẩm, góp phần tạo nên phong cách nghệ thuật và khẳng định vị thế của nhà thơ. + Sáng tạo ngôn ngữ giúp thơ ca có sự vận động để phù hợp với những đổi thay của đời sống. <p>Hướng dẫn chấm:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Học sinh trình bày được 2 ý, phân tích đầy đủ, sâu sắc: 4,0 điểm - Học sinh trình bày được 1 ý, phân tích đầy đủ, sâu sắc: 3,0 - 2,0 điểm - Học sinh trình bày chung chung, chưa rõ các biểu hiện: 1,0 - 0,5 điểm 	4,0
	<p>d. Chính tả ngữ pháp</p> <p>Đảm bảo chuẩn chính tả, ngữ pháp tiếng Việt.</p> <p>Hướng dẫn chấm:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Không cho điểm nếu bài làm mắc quá nhiều lỗi chính tả, ngữ pháp 	0,5
	<p>e. Sáng tạo</p> <p>Thể hiện suy nghĩ sâu sắc về vấn đề cần nghị luận, có cách diễn đạt mới mẻ.</p> <p>Hướng dẫn chấm: Học sinh biết liên hệ với các tác phẩm khác để làm nổi bật nét đặc sắc của ngôn ngữ thơ trong đoạn trích; vận dụng kiến thức lý luận về lao động sáng tạo của nhà văn, về đặc trưng văn học, về các khuynh hướng văn học, hiểu biết về tác giả... để bàn sâu vấn đề; văn viết giàu hình ảnh, cảm xúc...</p> <ul style="list-style-type: none"> - Đáp ứng được 2 yêu cầu trở lên: 1,0 điểm - Đáp ứng được 1 yêu cầu: 0,5 điểm 	1,0
TỔNG ĐIỂM		20,0